De Claustris Svio-Gothicis,

Disquisitio Historico-Eccleciastica,

cum Thesibus varii argumenti Theologicis,

cujus Particulam IV

Auctoritate Max. Ven. Theol. Ord. Lundens.

pro Examinibus Sacerd. et Pastor.

p. p.

PETRUS WIESELGREN,

Respondente

ALEXANDRO HARTELIO,

Scano.

In Acad. Carol. Audit. Maj. die XXVIII Novemb. MDCCCXXXII.

Londini Gothorum MDCCCXXXII.
Typis Berlingianis.

godt skääll kunne betyge, at wi aldrig haffve hört nempnes för:de Murenske land och Warhafwå Slott, förr än för: de Demither Fedderson oss theram tillskref, icke wette wi heller ännu hwar samme land, Slott och det Clöster han skrifwer om ligger, derföre är nog beviseligit att wi icke någon tidh hafwe haft sådant i sinnet, som han oss uthan skääll och sanning tillägger." In excerptis ex litteris Grandis Principis legimus: . . ." *thine Befallningsmen uti Norrebothn hade medh wälde thaget schatt af wåre undersåther, som boo uthi Murenske landhaff Tjugu sochnar, och hade förbudet att wåre undersåther som boo ther icke skulle gifwa oss någon schatt och att thine undersåther wille brythe neder ett Clöster för oss, som ligger under Wargewå. — — Thesslikes hafwer wår Abboth eller Prior uthi S. Nicolai Clöster vid Petsinge geent emot Wargewä beklagat sig för oss, att thine undersåther hafwe berömpdt sigh, thet the wilde slå honom i hjäll och brythe samme wårt Clöster nedh.* Litteras sæpius citat "Her Jörens och her Monses", 1) quibus convenienter Claustrum illud non Svecico fundo, sed Russico fundatum demonstrari posset.

An. 1583 in litteris ad R. Daniæ missis Grandis Pr. confessus est se Claustrum quoddam ad Murmanski muri i. e. mare Norvegicum exstruxisse quod ille sibi *sine terræ quodam jure* ibi sub auspicio Castellani Wardhœhusensis retinere an. 1584 den 26 Jun. concessum est. Claustri vero Abbas & Monachi & subditi Lappones Castro Wardhœhus contributionem solverent. *Nye D. Magaz.* l. c. Ne nos ut R. Gustavum ipsum nomen Claustri, quod intra Sveciæ limites Sveci situm olim judicarunt omnino fugeret, hæc allata sint de ultima in tellure septentrionali colonia monachorum. Lapponis igitur ipsis affuerunt Abbates & Priores. Opus illis quidem fuisset jam an. 1389, cum latinas litteras ad eos dederunt Regina Margaretha & Archi-Ep. Magnus Lundensis, Theologiæ Christianæ Compendium, per latricem Margaretham mulierem Upsaliensem. Vide *Uno v. Troils Handl.* I. 368—342.

13. (?) Roslag s. Öregrund.

(Öregrund oppidum, Roslag regio Uplandica).

Claustrum Fratrum

Auctores:

Vastovius distinguit *Oeregrund Fratr.* a *Rooslagh in Uplandia Fratr. Sparrm.* qui ex ætate ordinat n. 49 *Oregrundense Fratr.* subjungit Örebroensi Car-

1) Celsius in Hist. R. Gustavi hoc dictum citat. Ad id vero intelligendum initium epistolæ le-

melitarum, & sub n. 52 *Roslagense in Upl.* Fratr. exponit. Sic in medio XV. sæculo ambo fundata, non vero semel, illi stetit sententia. *Rhyz.* conjungit claustroque uni, quod admittit, post oppidum Öregrund conditum (:. 1491) vitam concedit. *Salvius in Beskr. om Upland* neutrius nomen adfert. In Tuneldiana Geographia adhuc residuum "Munkeklostret vid Öregrund", Vastovii sola sine dubio auctoritate. Licet heic negare non possimus, ad affirmandum nulli cogimur.

14 (?) Skara.

(Scara urbs Westrogothica)

Claustrum Scarense juxta templum Cathedrale.

Auctores:

Spegel Hist. Eccls. p. 296. "I Skara stad var 1. it Kloster på then tomten ther sedan Ambernus Svenonis bygde sin gård och therifrån hafver varit en löngång in i Domkyrkan." *Rhyzelii* opinio, ad Ecclesias Cathedrales primo sub ævo Christianæ in Svecia Religionis Monasteria Scholastica exstructa fuisse (Monast: p. 13 &c.), quæ plurimis accepta est, loco Spegeliano concinit.

Cum Spegel, qui scrutator diligens monumentorum salutatur, ipse Episcopus Scarensis fuisset, hic rudera tam insignia commemoranti contradicere non oportet; nec negetur opinio Rhyziliana; ulterius vero nihil addendum habemus.

15—20 (?) Skara.

Claustra S. Catharinæ et S. Annæ, Claustra duo extra urbem versus orientem, quæ destruxit Rex Johannes III; Claustrum, cujus Ecclesia dicebatur S. Crucis, obversum Hospitali domui, Claustrum ad Gothala Regium prædium.

Auctor.

Spegel H. E. l. c.

---

gatur: *Ego Rex Magnus, Jurge cum Burgravio Al foroneo cum Duce Abraham, cum tota communitate Nogardiæ terminaveram cum fratre meo Rege Suethiæ Magno Erici filio* . . . dat. d. 8 Sept. 1340 Vide *Dela Gard. Arch. III* 46—52.

Hic argumenta fere nulla addidit, et quum diplomata non præter duo, Dominicanorum et Franciscanorum, commemorant, vix tanto numero credere possumus. S. Anna et S. Catharina hic forsan S. Francisci et S. Dominici claustrorum patronæ. Sine dubio quædam D:ri Spegel suggesserunt rudera præbendarum Eccl. Scarensis, de quibus in *Statutis Synod.* an. 1482 mentio fit. *Troils Handl. III.* p. 299.

21. (†) Skeninge.

(Skeningia oppidum Ostrogothicum.)

Claustrum Sororum, cujus Abbatissa fuit Margaretha filia Regis Waldemaris.

Auctor.

Spegel H. E. p. 236. Duo hic claustra Sororum agnoscit, id quod introiret Princeps illa Margaretha an. 1288 et S. Augustini regulam professarum. Unum tamen hæc duo fuisse ex monumentis elucet. Vide *Dominic. Skeninge, Soror.*

22 (?) Stilleder.

Claustrum in Scania.

Auctores.

Sjöborg: *Skånes Hist. o. Beskr. I.* p. 50. annunciat se in Archivo Reg. Dan. clandestino reperisse msc, *Notice-Bog* s. Indicem quendam topographicum Scaniæ, qualem a 1660 eam Dani dimittebant. Hic enumerantur: "Lehn . . Städer — — *Kloster*: — — *Stilleder*", de quo adnotat Sjöborg: "I Torne Härad 1), men hwarest det legat torde blifwa svårt att påfinna."

Quid Sentiam

ut dicam, vix crediderim, Claustri cujusdam adhuc 1660 memoriam non antiquario sed potius quæstori superesse, de quo ne lineám quidem adnotatam offenderit Daugaard.

Inter "Städer" *Laugä-oren* denominationem perversam Tommerup suspicatur idem Editor. Quod si ita sit, noti Claustri nomen in *Stilleder*

1) Unde hæc hausta cognitio, reticet.

suspicari etiam liceate Claustra ruralia in Scania tantum enumerare vult Msc dictum. Quod voluerit, perfecisse videtur.

Daugaard.	*Noticebok.*
1. Bekkeskow	1. Stilleder.
2. Bosiöe.	2 Bosöe.
3. Byringe.	3. Borwig
4. Dalby.	4. Dalby
5. Heriwad	5. Herrwitzwad
6. Tommerup.	6. S. Peders.
7. Ovitz.	7. Ofvitz kloster.

Omnia consentire præter n. 1. & n. 6. apparet unicuique. Tomerup enim ad urbes tum referebatur & S. Peders Closter, quod *juxta* Lundam situm est, D. ad urbica refert. Restant igitur *Bekkeskow* & *Stilleder.* Forsan *Silvæ illi rivulis susurranti* nomen quod *Tranquilitatem* & quietem indicaret, ut sæpe accidisse scimus, additum? Num requireretur plus, quam ut litteras possessor Ramel in villa claustro vicina & propria *Stilleer* datas, Hauniam tunc temporis miserit?

23. (†) Stockholm.

(Holmia).

Claustrum Soror. S. Mariæ.

Auctores.

Sparrm. Diss. Synod n. 19. Holmense Mon. Mariæ Virg.

Spegel H. E. p. 137. *Monasterium S. Virginis.* Hoc omni testimonio historiæ destitutum mox a nobis destituatur. *Monasterii* significationis veteris recordemur.

24. Sölvesborg.

(Oppidum in Blekingia).

Claustrum S. Mariæ.

Auctor.

Daugaard hoc tantum de eodem habet: "Denne (By) har havt et kloster,

Vor Frue helliget; thy det nævnes i et Testamente af 1503. Mscpt. Men om dets Orden og dets Skiebne har jeg iövrigt intet fundet"

Diplomata.

In dipl. Langeb. 1494.: Jeg Oluff Stisson Ridderæ po Bollerup ewindelig met Gud giöre widherligt med thette myt obne bref att Jeg kendis meg aff Ret widherlig gield gieldskyldig att wærre Jomffru Marie Closther ji Silvisborgh halsiette Hundreth Lybsk marck danske Pendinge som gewe oc genge ærre ij Danmarck, hvilke Pendinge jeg var mijn kære moder Söstersön Her Pouell Laxman skyldig oc han bewisde meg att giffue thennom tilfforne Jomffer Mariæ Closther ffor sijn siælletarf som han ther haffwer stijgthet ffor hwilke Pendinge jeg ffor:ne Closther ij pant setther tesse efftherscr:ne myne gorde oc gods liggendis i Willandz Herret i Öster lögby, som ij then fförste boor Henric tysk oc giffuertil orlige landgille 1 Pund korn, 18 grote oc tæye, ij then anden bor bro Monsson oc giffwer til orligt landigille 2 pund korn, 2 ss, grot oc tæyæ i then tridie bor Per Andhersson oc giffwer til Landgille 1 pund korn oc 18 grote oc tæyæ, hwilke ffor:ne gorde oc godz ffor:ne Klosthr skall nyde, brwge oc beholle op at bærre orlig Aarsz frwgt oc landgille gesterii Sagefald aff thennom doch so atthe skulle eij antworde eller beffalle ffor:ne godz i noger anden Woldzmendz hendher eller fforswar men nyde thet selffwe til tiis jeg kand giffue thennom ffor:ne swm Pendinge som ferscreffuit staar thiss tilbindher ieg meg oc myne arffwijnge ffor:ne Closther, Prier oc bröderæ oc theris effterkomere ffor:ne gorde oc godz at frii hemleog fulkomelig tilstaa ffor huer mandz tiltall eller gensielse som ther met rette kand potalle i nogre mode worde thet oc so sage thet Gud fforbiwdhe att ffor:ne gorde oc godz bleffue ffor:ne Closther Prier, brödheræ eller thieris efftherkommere affwonden met landzloff kircheloff eller met nogher Rettgangh tha bepligther jeg meg oc mynne Arffwinge ffor:ne Closther, Prier oc brödheræ so möghet godz aff Renthe oc beleydlighet att wedherlegge igen inden 6 wgher nest effter at the ære Closther, Prior oc brödre affwonden wden all hyndher eller hjelperede i noger mode til widnessbyrd oc bedre fforwaryngh tha hengher ieg myt indzegle neden ffor thetta myt obne breff met flere gode mendz indzell som iegh ther tilbedher som er fförst Her Powel Laxman Riddheræ Cristiern fau Haffon aff Ælleholm Per Twrsson aff waben Per Trolsson Rodman i sillessborgh atthe wil görre oc henge theris indzegell neden ffor thette myt obne breff daterit Siluisborg Dominic, prox. post. festum S. Mathei Ap. An. Dni MCD nonagesimo quarto.

1503. I Gudz naffn amen. Men thet swo ær at inthet er wissere en Dödhen oc uwissere æn dödzens Tijme, tha effther thij at Jegh Hemming Brörstorp ær skröbelig till myt legomme tha hobes meg till then alsmectegeste Gud at ieg er helbrede till myn Siell, tha haffuer ieg nu met myn wel beradde hug oc gode willie skicket oc g;ffwit - - - - til sorte brödere i awss 1 pund korn, item till wor Frwe Closter i söllesborg 1 pund korn, 1) it, till Heligestis i Awss en opred seng Item till Frwe Closter i Landzkrone . . . Thette mit Testamente haffuer ieg befalet myn kære broder Teedz Bröstorp oc myn käre Swogher Niels Hack paa Hickebiergh at the thette swo utredher, som the wele antsware for Gud. Till ydermere witnessbyrd tha haffwer Jeg ladhet her neden fore trycke mith insegll meth thesse effterscreffne Dannementz insegll, som Jegh her till kerligen bedhet haffwer som ere Niels Hack paa Hickebierg, Tedz Bröstorp, Niels Hack paa Magenstorp webener ære Her Henrick Holste Prest oc Marquart Scriffere udi Malmö &c. Dat. Haffniæ die precentationis Marie Anno Dni 1503.

Ordinem.

Prædicatorum Diplomata indicare videntur.

Blekingia "*sine Claustris*" passim dicta. Nec ullum monasteriologis Svecis cognitum. Sjöborg (*Blek. Hist. p.* 342) rudera circa an. 1793 visit in fundo Tinctoris Kraak Claustralia habita. Inter illa conspicuus erat lapis runis magicis, quem vides apud Mützell in Diss. *de Listria p.* 50. In templo oppidi tecta superest ambulatio, quæ ad Claustrum quoddam duxisse dicebatur. Vestigia Claustri forsan a Monasteriologis relicta, quod habitá sunt *Convivii S. Mariæ.* Sigilli ejusdem imaginem in Diss. *de Blekingia* Lagerbring ostendit. Idem commemorat Sjöborg. In eo conspicitur S. Virgo cum infante divino juxta altare coronata, luna & sidere circumdata.

25. (?) Tröggö 2).

Claustrum.

Auctor.

In *Catalogo Diplomatarii Membr. Braheani in Skokloster*, quem in *Handl. rör. Skand. Hist. XVII D.* reperies, sub n. 196: *Ett broderskapsbref från Tröggö Kloster. Dat.* 1483. *Sigill.*

---

1) In procedenti Francisc. Claustra composita.

2) Ipso sudante prelo observavi, *Hermanss.* "Cisterciensi cuidam Enecopiæ claustro *Troggo* nomen addidisse, quod *Rhyz.* claustro Francisc. ibid. reservat, Vide *Ordines citatos.*

De quo claustro sine omni commentatione allatum, nos nihil commentari possumus. In Norvegia & Dania vestigia ejusmodi loci nulla observare potuimus. In Suecis *Trögä*, in sub-a Bahusensis sepulchre R. Tryggonis claret. In memoriam lectorum etiam revocetur, insulam *Arn-ö*, ubi Claustrum Præd. Ord. fuit, in territorio *Trögd* sitam fuisse. Numne *Trögdd-ö*, (ön i Trögd) interdum dici potuit?

26. (†) Upsala.

Claustrum S. Mariæ.

Auctores.

Schefferus: Upsalia Antiqua Cap. II: p. 162. Monasterium Dominæ nostræ (Vårfru Kloster) Monachos habens S. Mariæ Ordinis . . vicinum loco, qui dicitur Vårfrurota. *Sparrman*: n. 10. Upsaliense S. Mariæ an. 1212.

Judicium

enuntiat *Peringskiöld Mon. Uller. p.* 309: Thet angifver Vastovius in Vite aquilonia och notitia Monasteriorum R. Sv. at i Upsala fordom varit tvenne Kloster, thet ena Fratr. Ord. Franc. thet andra S. Mariæ Kl. 1) med thet sednare lärer dock förstås S. Mariæ Kyrkia, icke Kloster. som Messenius tydeligen skrifvit . . Til närmare visshet härom, har jag igenomläsit många hundrade ja några tusende gamla permebref och handskrifne Testam. så för Kyrkior som Kloster inrättade; men ännu icke kunnat finna at i Vpsala varit flere än *thet ene Gråbrödra Clostret.*" Sat auctoritatis!

27. (?) Warberg
(Oppidum Hallandicum).

Claustrum.

Auctor:

Förteckn. öfver en samling Permbref i H. E. v. Engeströms Bibliothek uppsatt af J. G. Liljegren n. 93. 1498 d. 28 Dec. Hans meth Gudz nad Danmarks,

1) Vastovius vero in Not. tantum: "Upsaliæ { 1. Fratr. Ord. Franc. 2. Fratr. Ord."

Sweriges, Vendes och Gotes Konung &c. hafwe vnt och tillade Jepp Skredare wor Borghara wdi Ny-Wardbergh - - wor och Kronones jordh, som ligger emellom S. Jörgens Capella och Muncke Kyrke vdthen fore Ny-Wardbergh.

Conjecturæ

ignoscatur *de Claustro*, ubi de Monachorum s. *Claustri Templo* fit mentio; Nec incredibile, huic celeberrimæ urbi tale adfuisse.

28. (?) Warnemo.

Claustrum Fratr. in Wermlandia.

Auctores.

Vastovius: Warnemo Fratr. in Wermlandia *Sparrm.* n. 59. Warnamoense in Werml. Fratr. *Rhyz.* Monast. p. 192. *Geyer* & *Afzel.* Sv. Folkv. III: p. 192. illis consentiunt

Primo observemus Episcopi Nicolai Hermanni versus: *Elisif Nunna i Riseberga Kloster*, ubi:

Han 1) ägdi ena dotter,
Stolt Elisif hon hiet,
Swa mikliga fromman och fager,
Den *wyrdlika Herr Bengt uthi Warnemo*,
Han spådde henne sorgliga dagar.

Sv. Folkv. III: n. 97.

Non dubitari potest, quin Episcopus Lincopensis claustra sui ævicognoverit Svecica, dubitari vero, an hic de Wermlandico Warnemo quæstio sit. In silvis, ubi nunc oppidum Christinehamn, eum vix habitantem crediderim, qui familiariter in domo Procerum cujusdam Ostro Gothicorum versatur. Varnhem fere semper *Varnem*, (in abl. Varnemo?) scribitur. Abbati Monast. de *Varnem* Scar. Dioc. *Porth. Bullar. p.* 97, Harald Abbot i *Warnem*, Suhm XIV, 321, forsan idem ac Erraldus de *Wernemo* Porth. Bullar. p. 75. Etiam sic a R. Gustavo scriptum. Vide v. Troils Handl. IV: 349. Abbas B(engt), qui tempore, de quo in carmine Episcopi Nicolai agitur, Abbas erat *Warnemensis*, apud Rhyz. p. 79. "Venerabilis Pater" (in Carmine *Wyrdelika*) præ ceteris, instar Bedæ audit. Credere haud nefas in

1) Herr Erik i Östgiötha.